

ховує особа від сторонніх осіб. При можливих порушеннях важливо чітко визначити чи було втручання в особисте життя «публічної» особи, або такі дії виправдані суспільною необхідністю чи значимістю. Знаходження меж між публічною та особистою сторонами життя є досить проблематичним та додатково потребує вироблення критеріїв їх визначення.

По-п'яте, при створенні репортажів або інших художніх матеріалів, коли фіксуються будь-які публічні заходи або проводиться відкрита зйомка у публічному місці, коли знімають усіх учасників події або окремих осіб. При цьому, слід звернути увагу, що репортаж та журналістський коментар, що супроводжує показ зображення повинні бути єдині за змістом та відображати правдиві факти. При цьому допускається подання журналістом оціночних суджень та власних міркувань але у межах дотримання прав третіх осіб на честь, гідність, ділову репутацію, права на приватне життя тощо.

По-шосте, з метою створення творів, що відтворюють історичні події може допускатися відтворення зовнішності особами-двійниками.

По-сьоме, з метою створення творів пародійного жанру допускається відтворення зображення фізичної особи з метою висвітлення її образу з певною іронією, сарказмом, тощо.

Перелік випадків використання зображення фізичної особи потребує більш ґрунтовного дослідження та уточнення з позиції тлумачення змісту категорій «суспільний», «державний» або «публічний» інтерес. Поки у чинному законодавстві не передбачено повний перелік випадків, коли розповсюдження зображення фізичної особи може бути здійснено без її згоди, всі спірні питання щодо зловживань у таких випадках вирішуються у судовому порядку. Але у нормах законодавства про охорону особистих немайнових прав необхідно закріпити більш суворі санкції, що будуть застосовуватися до порушників, особливо до засобів масової інформації при неправомірному поширенні фотографічних та інших художніх творів з зображенням фізичної особи, наслідком якого може бути порушення права на приватне життя, власне зображення, честь, гідність та ділову репутацію.

Кирилюк А. В.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри права інтелектуальної власності та корпоративного права,
кандидат юридичних наук*

ЮРИДИЧНІ СПОСОБИ ЗАХИСТУ АВТОРСЬКИХ ПРАВ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

В науковій літературі існує думка, що в мережі Інтернет неможливо забезпечити правову охорону авторських прав через відсутність обмежень на вільне копіювання та складнощі ведення контролю за копіюванням та використанням творів. Очевидно, що засоби захисту авторських прав в

мережі Інтернет нічим не відрізняються від традиційних засобів захисту. «Сутність порушень авторського права в мережі Інтернет така сама, та захист його від порушень здійснюється тими ж самими засобом, передбаченими національним законодавством, в тому числі у судовому порядку в рамках цивільного, адміністративного або кримінального судочинства. Різниця полягає в тому, що простота копіювання та нематеріальна сутність об'єктів авторського права в мережі Інтернет не дозволяє так само легко вирішити проблему забезпечення доказів порушень авторського права» (Семилетов С. И. Проблемы охраны авторских прав в российском секторе Интернета. 2000).

Проблема полягає не в тому, що в мережі Інтернет неможливо забезпечити правовий захист авторських прав через відсутність обмежень в копіюванні, а в тому, як зазначає А. Івлєв, що «поки ніхто не намагався присікти їх порушення наявними у нашому розпорядженні законодавчими засобами» (Івлєв А. И. Охрана авторских прав в Интернете: проблема, которая выдумана).

Тягар захисту авторських прав лежить, як правило, на самому авторі або на правоволоділцеві авторських прав, тому вони, перш ніж розмішувати твір в мережі Інтернет, повинні вживати певних додаткових дій з захисту своїх авторських прав. Виявлене конкретне порушення авторських прав передбачає конкретні дії з захисту прав автора або правоволоділця, для чого достатньо національного законодавства. Інше питання, що постають проблеми з забезпеченням доказів, а також неготовністю інфраструктури судів та судійського корпусу до справ, які пов'язані з порушення авторських прав в мережі Інтернет, що на сьогодні і є первиною проблемою (Воропаєв С. А. Защита авторских прав в сети Интернет. 1994, с. 90).

У вітчизняній літературі сформульовані певні рекомендації щодо фіксації доказової бази порушення авторських прав в мережі Інтернет.

1. «Фіксацію учасником процесу інформації, що міститься на web-сайті, у вигляді роздрукованого зображення органи правосуддя можуть брати до уваги як письмові докази (ст. 64 ЦПКУ, ст. 36 ГПКУ)». Перед друком файл завжди зберігається у кеш-пам'яті комп'ютера. А це означає, що кожне зображення перед друком може бути оброблено в таких широко-відомих графічних редакторах, як Photoshop, Illustrator, CoralDraw. Таким чином, роздрукування зображення з екрана комп'ютера, наприклад за допомогою процедури Print Screen, саме по собі не може вважатись достовірним доказом того, що безпосередньо цю інформацію розташовано на web-сайті особи, яку звинувачують (або підозрюють) у порушенні прав.

2. «Фіксація учасником процесу контенту, що міститься на web-сайті, шляхом його збереження на відповідних носіях (CD, DVD, магнітних дисках тощо) у справі матиме статус речових доказів (ст. 65 ЦПКУ, ст. 37 ГПКУ)». Для запису і подальшого збереження на відповідних носіях контент з web-сайту спочатку зберігається у відповідних форматах, на-

приклад *.doc, *.xls, *.pdf, *.txt, кожен з яких дозволяє у вільному режимі змінювати його зміст зацікавленою стороною. При цьому відстежити, чи зафіксований контент є оригінальним, чи зміненим – неможливо. Як бачимо, зафіксована на відповідних носіях інформація теж не може розглядатись як достовірний доказ того, що саме вона була контентом web-сайта.

3. «Безпосереднє дослідження судом змісту web-сайта за наявності доступу до мережі Інтернет. Нормативним забезпеченням цієї процедури можна вважати порядок огляду та дослідження доказів за їх місцезнаходженням, передбачений ст. 140 ЦПКУ та ст. 39 ГПКУ». Судом?

Так, беззаперечно, це можливо. Але тільки за умови, що суд робитиме це «зненацька», тобто якщо, отримавши позов, суд одразу ж досліджуватиме зміст web-сайту за відсутності сторони-відповідача. А як же тоді бути з правом відповідача як особи, що бере участь у справі, «брати участь у ..дослідженні доказів» відповідно до ст. 99 ЦПКУ або ст. 22 ГПКУ?

Якщо подібний огляд сайту здійснюватиметься судом за присутності відповідача, це означає, що останньому будуть відомі всі докази, що забезпечують позов, то до уваги слід узяти наступне. По-перше, контент web-сайту може динамічно змінюватися або бути зміненим, тобто те, що Ви бачили хвилину назад, можна ніколи більше не побачити в мережі Інтернет. «Первинність» контенту web-сайту може бути порушена зацікавленою стороною, наприклад, за допомогою такої програми, як FireBug, що дає можливість змінювати контент сайту на сторінці клієнта протягом однієї серії на одному комп'ютері (не завжди це має бути сервер відповідача). По-друге, факт кожних оновлень або зміни у роботі web-сайту зафіксується у log-файлі. Теоретично можна налаштувати сервер хостінг-компанії таким чином, щоб у log-файлі фіксувався і зміст змін. Але така фіксація потребує багато дискового простору на хостінгу і коштів, тому практично не застосовується. Як бачимо, безпосереднє дослідження судом змісту web-сайту може бути доказом порушення прав тільки за умови забезпечення незмінності контенту сайту шляхом вжиття запобіжних заходів, але це вже не одна дія, а сукупність узгоджених дій.

4. «Огляд і дослідження сервера, на якому здійснюється хостінг, а також: вилучення сервера (ст. 137, 140 ЦПКУ, ст. 38, 39 ГПКУ)». Якщо не брати до уваги той факт, що в разі вилучення серверу хостінг-компанії будуть «відрізані» від Мережі тисячі користувачів, які за можливість користуватися Інтернетом сплатили гроші, то, дійсно, і факт змін, і їх зміст можна встановити шляхом аналізу log-файлів (системних файлів) і файлів, що формують web-сайт. Подібний засіб фіксації факту порушення прав інтелектуальної власності можна вважати достовірним доказом.

5. «Отримання від провайдера копій файлів, що формують web-сайт як такий, у тому числі так званих log-файлів, які містять системну інформацію про роботу сайту. Відповідні носії таких файлів можна долучити до матеріалів справи як речові докази». На відміну від хостінг-компаній, де

і факт змін і їх зміст зафіксований на сервері, у провайдера таких змін не фіксується, отже, отримати від провайдера дані про те, що конкретно було розміщено на сайті, не можливо. А ось у log-файлі можна знайти наступну інформацію:

- IP-адресу комп'ютера, з якого була відкрита Інтернет-сторінка клієнтом;
- дату останнього перегляду web-сторінки, наприклад у такому форматі [21/Novemb/2004:00:21:30+0500];
- метод запиту браузером даних на сервер (GET або POST);
- факт останніх змін та оновлень на сайті, але не зміст цих перетворень;
- протокол передачі даних і його версію (HTTP/1.1);
- адресу сторінки, з якої користувач потрапив на Вашу сторінку;
- браузер, за допомогою якого переглядали web-сторінку, а також його версію, назву оперативної системи (ОС) клієнта, версію ОС, а також мову ОС.

Тобто log-файли фіксують абсолютно все, що пов'язано з роботою web-сайту, але тільки факт змін, а не їх зміст.

Як ми бачимо, не всі з наведених способів фіксації фактів порушення прав інтелектуальної власності у мережі Інтернет можуть вважатися достовірними доказами.

В. Іванова та С. Чікін відзначають, що силами одних тільки фахівців у галузі ІТ-технологій або силами лише фахівців у сфері інтелектуальної власності проблему порушення прав інтелектуальної власності в мережі Інтернет не вирішити. Тільки спільні цілеспрямовані зусилля фахівців цих галузей знань сприятимуть очікуваному позитивному результату (Іванова В., Чікін С. Щодо достовірності доказів порушень прав інтелектуальної власності в мережі Інтернет. 2009, с. 9).

Враховуючи, що в Україні не існує спеціального законодавства з приводу захисту авторського права в мережі Інтернет, доцільним є ознайомленням з зарубіжним досвідом з обмеженням впливу мережі Інтернет на суспільство та захисту авторських прав численних користувачів.

Бааджи Н. П.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри права інтелектуальної власності та корпоративного права,
кандидат юридичних наук*

ДОМЕННЕ ІМ'Я ЯК ОБ'ЄКТ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Мережа Інтернет в даний час розвивається величезними темпами – зростає кількість користувачів, збільшується обсяг інформації, що розміщується в Інтернеті. З появою Інтернету інститут авторських прав який